

Protokoll 2/2025

fört vid Norra innerstadens stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 23 januari 2025 kl. 18:00-19:15,
Väderkvarnens samlingsal, Brunngatan 26

Ledamöter

Petter Martinsson (S) Ordförande
Petra Gardos Ek (M) 1:e vice ordförande
Maria Antonsson (MP) 2:e vice ordförande
Bengt-Olov Tengmark (S)
Noor Karim Löfgren (S)
Tomas Dillén (V)
Camille Gelfgren (V)
Amelie Langby (M)
Magnus Granat (M)
Anders Lindman (SD)
Daniele Fava (C)
Ola Olsson (S) ersätter Anna Ekström (S)
Christina Schönberg Messick (L)

Ersättare

Luna Recabarren (S)
Jaime Barrios (V)
Linnea Jonsson Axelsson (V)
Maria Walter (MP)
Douglas Ahlberg (M)
Ann-Christine Carlberg (SD)
Linnéa Sandström Lange (L)
Göran Råsmar (C)
Carl Fredrik Häggqvist (KD)

Övriga närvarande

Jesper Ackinger Stadsdelsdirektör
Adam Berglund Förvaltningssekreterare
Maria Härenstam Avdelningschef
Vlasta Marcikic Avdelningschef
Cornelia Schroeder Lundberg Avdelningschef
Nina Svensson Nämndsekreterare
Helena Wiberg Avdelningschef
Hanna Wirde Avdelningschef

Paragraf

§7

Sekreterare

Nina Svensson

§ 7**Remiss av betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)**

NI 2024/1515

Beslut

1. Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har mottagit en remiss från kommunstyrelsen av Betänkandet - Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65). Med anledning av bland annat det allvarliga säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har en statlig utredning genomförts för att analysera vilket grundläggande ansvar och vilka huvudsakliga uppgifter kommuner och regioner bör ha kopplat till kris och krig. Utredningen föreslår en ny lag: lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB). Enligt LKRB ska kommuner ha en ändamålsenlig och likvärdig förmåga att fullgöra sina författningssenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Utredningen föreslår även att kommunen åläggs tre nya uppgifter: särskilda samlingsplatser, hjälp vid användning av skyddsrum och andra skyddade utrymmen samt verkställighet vid utrymning och inkvartering. Gällande finansiering föreslås att nuvarande överenskommelse upphör och att fortsatt finansiering främst ska bestå av höjningar av det generella statsbidraget.

Förvaltningen anser att utredningen och förslaget om en ny lagstiftning och höjd ambitionsnivå inför krissituationer och höjd beredskap hos kommunerna är positivt. Det är dock avgörande att den höjda ambitionsnivå som lagförslaget innebär möts av motsvarande ökning av finansiering. De särskilda verksamhetskraven är rimliga givet kommunens geografiska områdesansvar och närhet till invånarna. Dock kommer det att med uppgifterna tillkomma nya och utökade krav på kompetens och personella resurser som kan bli betungande sett till kommunernas ordinarie verksamhetsansvar, att bedriva samhällsviktig verksamhet. Utredningen belyser frågan om att tillföra kommunerna

civilpliktiga eller annan pliktjänstgörande personal för bland annat bemanning av särskilda samlingsplatser och verkställighet vid utrymning och inkvartering, vilket är positivt.

Yrkanden

Daniele Fava (C) och Christina Messick (L) yrkar:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag på remissen
2. Att i övrigt anföra följande:

Beredskapen hos många kommuner och regioner har länge lämnat mycket att önska. En underreglerat fredstida krisberedskap har i mångt och mycket inneburit en frivillighet att bygga en motståndskraftig krisberedskap. Även om lagstiftningen för civilt försvar, höjd beredskap och krig fortsatt gällt, har arbetet legat vilande, med statens goda minne. Sammantaget har detta lett till en ojämn beredskapsutveckling över landet. Det är därför bra att en uppdaterad lagstiftning med tydligare krav införs för kommuners och regioners beredskap inför kris och krig.

I återuppbyggnaden av det civila försvaret har kommuner och regioners roll i mångt och mycket lämnats därhän från statens sida. När den nya strukturen för civilt försvar infördes 1 oktober 2022 fanns kommunernas roll i den stora helheten inte med. Allt fokus var på statens organisering, och enormt många uppdrag och nästan alla nya budgetsatsningar har gått till de statliga myndigheterna. Det har lämnat kommunerna i en svår roll, där krav nu kommer från många håll från myndigheter med mer pengar och tydligare mandat än tidigare. En tydligare statlig samordning är därför välkommet. I det är mottagarperspektivet hos kommuner och regioner viktigt att ha med sig. Kommunernas roll i det civila försvaret är en så pass viktig pusselbit för helheten att den inte går att blunda för.

Det är bra att den fredstida krisberedskapen regleras, mål formuleras och krav ställs, och att krigets behov blir dimensionerande. Det är i kommunerna den grundläggande motståndskraften skapas. Det är hos befolkningen försvarsviljan finns. Centerpartiet menar att det befolkningsnära – trygghet i kommunen där man bor, värme och mat – är viktigt att satsa ytterligare inom. En trygg, varm och mätt befolkning är mer motståndskraftig, vilket också bidrar till den grundläggande försvarsviljan. Därför är också frågan om skyddsrum och evakuering så viktig att göra mer inom. I utvecklingen av detta arbete framåt vill vi påminna om Centerpartiets förslag till kommunfullmäktige om att

staden ska utveckla en organisation för evakuering och iordningsställande av skyddsrum som inkluderar både räddningstjänst och organiserade frivilliga.

För att kommunerna ska kunna lösa uppgiften att evakuera och utrymma de mest sårbara målgrupperna, inte minst personer i särskilda boendeformer eller med stora vård- och omsorgsbehov i övrigt, behöver den friska och vuxna delen av befolkningen bli bättre på att klara sin egen försörjning av inte minst mat och värme. I en stad som Stockholm kan detta vara svårt. Centerpartiet har därför föreslagit att staden tillsammans med civilsamhället, ideella föreningar och frivilliga försvarsorganisationer att öka kunskapen om hur de kan klara sin egen försörjning av mat, vatten och värme under minst sju dagar. I händelse av extraordinära krishändelser, höjd beredskap eller krig så är en sådan satsning någonting som staden skulle ha igen mångfalt.

Ett avsnitt i utredningen som hade kunnat komma längre är den om beslutsfattandet på kommunal nivå under höjd beredskap och krig. Frågan om hur ledamöter i kommun- och regionstyrelser ska kunna fullfölja sina uppdrag också under höjd beredskap och krig behöver ytterligare förtydligas. Under höjd beredskap och krig har både kommun- och regionstyrelserna det politiska formella ansvaret för all ordinarie verksamhet och ledningen för kommunens/regionens del av det civila försvaret. En ledamot i kommunstyrelsen kan dock inte krigsplaceras i sin roll vilket innebär att vid höjd beredskap kan stora delar av politiska kommun- och regionledningar runt i Sverige kallas in till sina ordinarie krigsplaceringar och försvinna från sin kommun/region och därmed inte utföra sitt politiska ledarskap. Det kan leda till sämre ledning, svårare att utkräva ansvar och svagare demokratisk grund i de politiska beslut som fattas. Syftet med att öva i fredstid urholkas också om den utbildade och övade ledningen inte finns tillgänglig att leda när det som bäst behövs. Centerpartiet menar därför att det kan finnas behov av att stärka den politiska ledningens möjlighet att leda kommuner/regioner i höjd beredskap och krig samt av att se över om regelverket behöver ändras i syfte att kunna krigsplacera ledande politiska företrädare i kommuner och regioner.

Till sist vill Centerpartiet lyfta frågan om finansiering. I nuvarande försvarsbeslut är kommunerna förfördelade resursmässigt, och detta innan ens förslagen i utredningen om kommuners och regioners beredskap har genomförts. I och med den föreslagna nya lagstiftningen, tydligare målsättningar och verksamhetsansvar är det viktigt att

finansieringsprincipen gäller full ut. Kommuner och regioner behöver mer pengar, men också annat stöd, för att kunna bygga ett motståndskraftigt civilt försvar på lokal och regional nivå. Att peka med hela handen utan att ge rätt förutsättningar i övrigt hjälper föga. Det är dags att ta frågan om kommuners och regioners beredskap på allvar.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot förslaget från Daniele Fava (C) och Christina Messick (L), och finner att Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Daniele Fava (C) och Christina Messick (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- NI 2024/1515-4 Svar på remiss av betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)
- NI 2024/1515-1.1 Bilaga 1. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Pétra Helena,Gardos Ek	2025-01-23
Alf Petter Henrik,Martinsson	2025-01-23